

احمد مادی مقصودی.

عقائد.

عبادات اسلامیه مجموعہ سینک

برنجی چوٹی

ابتدائی مکتبلرنک ایکنچی صنف شاگردلری اؤچون

طبعہ نامہ

۱۳۳۵ ز ۱۹۱۷ هـ

Эта азбука допущена Его Превосходительствомъ Г. Попечителемъ Оубу
бургскаго Учебнаго Округа отъ 9 апрѣля 1913 г. за № 5073 къ клас-
сному употребленію въ татарскихъ и русско-татарскихъ школахъ.

ИЗДАНИЕ ВОСЬМОЕ.

Первое изданіе дозволено цензурою въ Петроградѣ 28 января 1892 года.

КАЗАНЬ

Лито-Типографія „Умидъ“ б. Харитоновъ.

1917.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

اسلام.

اسلام: اللّٰهُ تَعَالٰی دَنْ كَيْلْگَنْ حَقِّ دِيْن بُو يَنْچَه عَمَلْ قِيلُو دِيْمَكْدَر . اللّٰهُ تَعَالٰی دَنْ مُحَمَّدٌ عَلَيَّهِ السَّلَامُ كَيْلْگَنْ دِيْن (اسْلَامُ دِيْنِي) دِيْيُوبْ آتَالَدَر . اللّٰهُ تَعَالٰی مُحَمَّدٌ عَلَيَّهِ السَّلَامُ كَيْلْگَنْ دِيْنِيْنِي بَنْدَه لَرْنِي يَآخْشِيْلَقْغَه اُو يَرَه تَمَكْ اُو چُون يِيْبَه رَمَشْدَر . اسْلَامُ دِيْنِي بِيكْ حَقِّ وَطُوغْرِي دِيْنْدَر .

آنْكَ حَكْمَلَرِي بُو يَنْچَه عَمَلْ قِيلْغَنْ كَشِي دَنِيَادَه دَه ، آخِرْتَدَه دَه ، دَائِم رَاحْتَدَه وَايْزْگِي دَوْلْتَدَه بُولُور . اسْلَامُ دِيْنِيْنْكَ حَقْلْغِيْنَه اَشَانْغَان كَشِي (مُؤْمِنٌ وَ مُسْلِمَانٌ) دِيْيُوبْ آتَالُور . بَزْنْكَ دِيْنْمِز اسْلَامُ دِيْنِيْدَر . بَزْلَرِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ هَر قَايَوْمِز مُؤْمِنٌ وَ مُسْلِمَانِكْرَمِز .

امتحان: اسلام نه ديمكدر؟ الله تعالى دن محمد عليه السلام گه كيلگان دين 'ني دييوب آتالور؟
 الله تعالى اسلام دينيني محمد عليه السلام گه ني اوچون ييبهرمشدر؟ اسلام ديني حق دينميدر؟
 اسلام دينينگ حکملری بويچه عمل قیلغان کشي دنياده هم آخرتده نيچك بولور؟ اسلام دينينگ
 حقلغينه اشانغان کشي نيچك دييوب آتالور؟ بزنگ دينمز قايو ديندر؟ بزلر دينزچه کلمرمز؟

امتحان سوئاللىرى. مبتدىلارڭ بىلەڭلىرى ھەرىسەڭڭ امتحان سوئاللىرىڭە كىتابىڭدا آڭلاڭلىرىڭە
 ھۆر كۆڭللىرىڭدىن جاۋاب ۋە پىرىڭلىرىڭدىن عبارتلىرى. امتحان سوئاللىرىڭە كۆز لىچە جاۋاب ۋە بىرەملىرىڭە، ايكىنچى
 ھەرىسى ۋە بىرەمەلى. سوئاللىرى جاۋاب ۋە پىرىڭلىرىڭە ايكىنچى كىتابىڭدا، اولان عبارتلىرىڭە ھىڭظ اېتىڭ لازىم دىڭلىرىڭ .
 ھەرىسلىرىڭدىن آڭلاڭلىرىڭە كىندى عبارتلىرىڭە جاۋاب ۋە بىرەملىرىڭە دىھا اولادىر .

عَمَل

اسلام دىنى بويىچە بىندەلرنىڭ عمللىرى سىڭىز تۇرلىدىر:
 فَرَضٌ، وَاجِبٌ، سُنَّتٌ، مُسْتَحَبٌ، مَبَاحٌ، حَرَامٌ، مَكْرُوهٌ، مُسْتَكْرَهٌ.
 (۱) فَرَضٌ: شول عمللىرىڭە، آنى قىلغان كىشى ئوابلى بولۇر.
 قىلماغان كىشى گناھلى بولۇر، آنىڭ فرضلىغىڭە
 اشناغان كىشى كافر بولۇر. فرض عمللىرى: اسلام
 دىنىنىڭ ھىڭظلىغىڭە اشناپ، ھەر كۈن بىش ۋەكْت
 نىياز اوقۇمۇق، رەمضان آينىدە ھەر كۈن روزه طۇتمۇق،
 ھەر يىلدە مالنىڭ زىكاتىنى بىرىمىڭ. دۆلتى يىتەرلىك كىشى
 ھەرىسە بىر مەرتىبە مەككە مۇكەممەگە بارۇپ (ھىڭظ) قىلىمۇ
 كىيىلىرى.

اسلام دىنى بويىچە بىندەلرنىڭ عمللىرى نىچە تۇرلىدىر؟ نىللىرى؟ فرض نىندى عمللىرى؟
 فرض عمللىرى نىللىرى كىيىلىرى؟

(۲) وَاجِبٌ: شول عمللىرىڭە، آنى قىلغان كىشى ئوابلى بولۇر،
 قىلماغان كىشى گناھلى بولۇر، آنىڭ واجىبلىغىڭە
 اشناغان كىشى زور گناھلى بولۇر.

واجب عمللر: وتر نمازینی اوقۇمۇق، عید نمازلرینی اوقۇمۇق، فطرە صدقەسى بیرمك، قۇربان چالماق کبیدر.

واجب نیندی عمللر؟ واجب عمللر نیلر کبیدر؟

(۳) سُنَّت: شول عمللرکە، آنی قیلغان کشی ئواھلی بولۇر، اَمَّا قیلماغان کشی گناھلی بولماس. لَکِن مُحَمَّدٌ عَلَيْهِ السَّلَامُ نَاكَ شَفَاعَتِيْنَه لَاقِ بولماس.

سُنَّت عمللر: یاخشی عمللرنی بَسْمَلَه ایله باشلامۇق، قرآن اوقۇر آلدندن اَعُوذُ تُهَيْتَمِك، تۇچکرگاج (الْحَمْدُ لِلَّهِ) دیمك، ایمانلی کشىلرگە سلام بیرمك کبیدر. (۵)

سنت نیندی عمللر؟ نیلر کبیدر؟

(۴) مُسْتَحَب: شول عمللرکە، آنی قیلغان کشی ئواھلی بولۇر، اَمَّا قیلماغان کشی گناھلی دە بولماس، قیامت کۈنندە شلته گەدە تییشلی بولماس.

مُسْتَحَب عمللر: نفل نمازلری اوقۇمۇق، نفل روزلر طۇتۇق، نفل صدقەلر بیرمك، بوش و قتلردە قرآن اوقۇمۇق کبیدر.

مستحب نیندی عمللر؟ نیلر کبیدر؟

(۵) تۇچکرگان کشی الحمد لله دیگاننی ایشتکان کشیگە (یرحمک الله) هم سلامنی نابهارمق

لر ضدر.

(۵) مُبَاح: شول عمَلدرکه، آنی قیلغان کَشی ده، قیلماغان

کَشی ده، ثوابلی ده بولماس، گناھلی ده بولماس.

مُباح عمَللر: حلال نهرسه لرنی طویغانچی آشامق و اچمک،

اوطۇرمق، طۇرمق، ضرر سز سوزلرنی سۇيله مک

کبیدر. مباح نیندی عمللر؟ نیلر کبیدر؟

(۶) حَرَام (شول عمَلدرکه، آنی قیلغان کَشی زور

گناھلی بولۇر؛ آنی حلال دیگان کَشی کافر بولۇر.

حَرَام عمللر: جان اییه سیننی اولترمک، کَشینی یا حیواننی

جبرله مک، غیبِت سۇيله مک، اوغریلق قیلماق، ایسر نکچ

اچمک کبیدر. حرام نیندی عمللر؟ نیلر کبیدر؟

(۷) مَكْرُوه (شول عمَلدرکه، آنی قیلغان کَشی گناھلی

بولۇر. آنی درست دیگان کَشی ده گناھلی بولۇر.

مکروه عمللر: اوطۇش اویۇنلر اوینامق، ادب سز

چرلر جرلامق، کَشی آلدنده ادب سز قیلماق کبیدر.

مکروه نیندی عمللر؟ نیلر کبیدر؟

(۸) مُسْتَحْرَه (شول عمَلدرکه، آنی قیلغان کَشی گناھلی

بولماس ده، ادب سز لک قیلغان بولۇر.

مُسْتَحْرَه عمللر: بازارده واورامده آشامق، آوزینی

قابلامیچی ایسنه مک، قچقرو ب کیکر مک کبیلر .

مکروه نیندی عملر ۹ نپلر کبیلر ؟

﴿ بَالِغٌ وَعَاقِلٌ ﴾

فَرَضٌ، وَاجِبٌ، سُنْتُ وَمُسْتَحَبٌّ بولغان عمللر نی قیلیمق،
 حَرَامٌ، مَكْرُوهٌ وَمُسْتَكْرَهٌ بولغان عمللردن طیبیلیمق (بَالِغٌ وَعَاقِلٌ)
 بولغان کشیگه تییشلی بولور . (بَالِغٌ) دیمک صبیلقدن چغوب
 اوسوب ییتکان کشی دیمکدر . (عَاقِلٌ) دیمک عَقْلُی کشی
 دیمکدر . صَبِی بِاللَّارِ بِالغُفَه حساب قیلنماسلر . دیوانه کشیلر
 عَاقِل دییوب آتالماسلر ، شونک اؤچون فرض و واجب
 بولغان عمللر نی قیلا آلماسهلر ده ، آنلر گناهلی بولماسلر .
 ایر بالالر (۱۲) نچی یاشلری طولغاندن صوڭ اوسوب
 ییتولری معلوم بولغاچ بَالِغ بولورلر : قز بالالر (۹) نچی
 یاشلری طولغاندن صوڭ اوسوب ییتولری معلوم بولغاچ
 بِالغ بولورلر . اگرده اوسوب ییتولری معلوم بولمسه ، ایر
 بالالرده قز بالالرده ، (۱۵) نچی یاشلری طولغاچ بِالغ
 حساب قیلنورلر . بَالِغ وَعَاقِل بولغاندن صوڭ هر بر کشیگه
 ”هری بوینچه شریعت بویورغان عمللر نی قیلوب، شریعت
 طیغان اشلردن طیبیلیمق تییشلی بولور .

فرض ، واجب ، سنت و مستحب بولغان عمللارنى قىلىق ، حرام ، مكروه و مستكره بولغان عمللارنى قىلمىق نىندى كىشىگە تېشىلى بولور ؟ بالغ نه دىكىكر ؟ عاقله نه دىكىكر ؟ صبى بالالار بالىمى ؟ ديوانه كىشىلر عاقلمى ؟ صبى و ديوانه كىشى فرض و واجب بولغان عمللارنى قىلالا آلباسه ، گناھلى بولورمى ؟ اير بالالار قاي وقت بالغ بولورلر ؟ قز بالالار قاي وقت بالغ بولورلر ؟ اوسونچا پىتولرى معلوم بولماسه ، نىچە بەشلىرى طولغاچ بالغ بولورلر ؟ بالغ و عاقل بولغاندىن سولچا هر كىشىگە عمرى بوينچە لىلارنى قىلىق و نىلارنى قىلمىق تېشىلى بولور .

« عِبَادَات »

الله تعالى بन्दه لرنى هرمتلەب آنلر غه بىك كىوب نىمىتلر بىرمىشدر : بار بولۇب دىياده يۇرمىكلىگىز ، هر بر اعضاءلر مىز ، آشاغان آشلىرىمىز ، اچكان صولرىمىز ، صولاغان صولولرىمىز ، سَلَامَتٌ عُمُرٌ ايتىمىكلىگىز هر قايسى الله تعالى نىك بىز گه بىر گان نىمىتلر يىدرلر . جانمىز ، تەنمىز و مالمىز ايله الله تعالى گه نى ، قدر عِبَادَت قىلسەق دە ، اوزمىز گه بىر گان نىمىتلر بىك شۇكرانه سىنى ادا قىلۇب بىترو مۇمكىن توگىلدر . شوپله ايسە دە ، بالغ و عاقل بولغان هر بو مۇمىن بन्दه گه فرض و واجب بولغان عمللارنىك هر قايسىنى قىلۇب ، هر ام و مكروه بولغان عمللارنىك هر برسندن طيىلىق و قوللندن كىلگان قدر ، الله تعالى گه دائىما عِبَادَت قىلىق تېشىلىدر . مۇمىن و مىسلمان بولغان كىشىگە فرض بولغان عبادتلىرىنىك الوغلىرى بىشدر : ۱ (ايمان) ، ۲ (نماز) ، ۳ (روزه) ، ۴ (زكات) و ۵ (حج) در .

(ایمان) - اسلام دینینڭ حَقْلغینه و آندە بولغان حکملرگە
 اشانودر. (نماز) - هر کون بیش وقت معلوم روشچە عبادت
 قیلودر. (روزە) - رَمَضان آیندە کوندن آشاو اچودن طیبیلوب
 طۇرودر. (زکات) - یلدە ہەر مرتبە مالدن فقیرلرگە تیشلی
 حَقْنی بیریدر. (حج) - دولتلی بولغان کشی (مگە مگرە) گە
 باروب حج عمللرینی قیلودر.

الله تعالیٰ ہنسلرگە نعتلر بیرمسی؟ نیندی نرسلر الله تعالیٰ نڭ نعتلریدر؟ بیرگان نعتلر نڭ
 شھرانہسی اوچون ہندەلر، الله تعالیٰ گە عبادت قیلوق تیشلیمیدر؟ مؤمن و مسلمان بولغان کھیکە
 ایمن بولغان عبادت نڭ الوطری نیچەدر؟ نیلرەر؟ ایمان نہ دیمکدر؟ نماز نہ دیمکدر؟ روزە
 نہ دیمکدر؟ زکات نہ دیمکدر؟ حج نہ دیمکدر؟

▶ ایمان و اقرار ◀

دین اسلامدە هر بر بالغ و عاقل بولغان بندە گە فرض
 بولغان الوغ عبادتلرنڭ بر نچیسى ایماندر. (ایمان) اشانو
 دیمکدر. (اقرار) اشانغانینی تل ایلہ ئەیتو دیمکدر.
 مؤمن و مسلمان بولغان کشیگە اسلام دینینڭ حَقْلغینه و آندە
 بولغان هر بر حکملرگە اشانوب ایمان کیترمک و اشانغانینی
 تلی ایلہ ئەیتوب اقرار قیلوق فرضدر.

ایماننی هر بچە اقرار قیلوق اوچون مشهور ایمان
 کلمەلری اوشبولدردر:

﴿ كَلِمَةٌ شَهَادَةٌ ﴾

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ﴿

معناسى: كوشلمدن گواھلق بیره من كه، تحقىق بر الله تعالى دن باشقه تىكرى هيچ يوقدر. وينه كوشلمدن گواھلق بیره من كه، تحقىق محمد عليه السلام الله تعالى نىڭ قولى و بىندەلرگه دين او يره تىك او چون يىبەرگان اياچىسىدر.

﴿ كَلِمَةٌ اِيْمَانٌ ﴾

أَمَنْتُ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ،
وَالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى وَالْبَعْثِ بَعْدَ الْمَوْتِ ﴿

معناسى: ايناندم الله تعالى گه، ودخى آنىڭ فرشته لرينه،
ودخى آنىڭ كتابلر ينه، ودخى آنىڭ پيغمبرلر ينه ودخى آخرت
كۈنينه، ودخى تقديرنىڭ ياخشىسى ده يامانى ده الله تعالى دن
بولو وينه، ودخى اولگاندىن صوڭ ينه ترلو گه.

ايمان نه ديمكىز؟ اقرار نه ديمكىز؟ مؤمن و مسلمان بولغان كىشىگه نيلرگه امانلۇچ ايمان كېتىشكە
ئىزدىمىز؟ امانغاللىقى اقرار قىلىق فرضىمىز؟ كلىمە شەھادت نەھەر؟ معناسى نه ديمكىز؟ كلىمە ايمان
نەھەر؟ معناسى نه ديمكىز؟

﴿ اللَّهُ تَعَالَى ﴾

الله تعالى نى بلىك هر بر بىندە گه فرضدر لىكن آنىڭ
ذاتىنى بلۇرگه بىزنىڭ عقلمىزنىڭ قۇتى يىتمىدر. بىزلىرگه آنى

صَفَاتِی ایله گنه بلیک مکندر . الله تعالی نك كور که م صفتلری
 بیک کوبدر . آنی مشهور صفتلری ایله اوشبور ره وشچه
 معرفت قیلمق مکندر :

- الله تعالی ، ۱ (مَوْجُود) در ، ۲ (أَحَد) در ، ۳ (حَى) در ،
 ۴ (عَلِيم) در ، ۵ (سَمِيع) در ، ۶ (بَصِير) در ، ۷ (مُتَكَلِّم) در ،
 ۸ (قَادِر) در ، ۹ (مُخْتَار) در ، ۱۰ (خَالِق) در ، ۱۱ (رَزَّاق) در ،
 ۱۲ (رَبُّ) در ، ۱۳ (عَدْل) در ، ۱۴ (غَفُور) در ، ۱۵ (مُجِيب) در .

(۱) (مَوْجُود) بار دیمکدر . الله تعالی باردر ، بارلغی هیچ بر
 ذاته محتاج تو گلدر . اوزندن اوزی باردر . بارلغینك
 اولی ده آخری ده یوقدر ، یعنی دنیا مملو قاتی کبی اولده
 یوق بولوب صوکره دن بار بولغان تو گلدر . وهم آخرده
 بر یوق بولاچق ده تو گلدر . بلکه دائما بار بولاچقدر .

(۲) (أَحَد) بر دیمکدر . الله تعالی بر گنه در . آنك هیچ
 شریکی و تیگده شی یوقدر .

(۳) (حَى) ترک دیمکدر . الله تعالی ترکدر . لکن ترکلگی
 بزنگ کبی تن و جان ایله تو گلدر .

(۴) (عَلِيم) بلگوچی دیمکدر . الله تعالی هر نهرسه نی بله در .
 بولغان نهرسه لرده ، بولاچق نهرسه لرده ، هر قایوسی الله
 تعالی گه معلومدر . هیچ الله تعالی گه معلوم بولماغان

نەرسە يوقدۇر. بلووى بىزنىڭ كىبى اۋپەرە نو پااويلانو
ايله توگلدر.

(۵) (سَمِيعٌ) ايشتكوچى ديمكىدر. الله تعالى هر بر طاوشلارنى
ايشتەدر. ايشتووى بىزنىڭ كىبى قولاق ايله توگلدر.

(۶) (بصير) كورگوچى ديمكىدر. الله تعالى هر نەرسەنى
كورەدر، آنڭ كورووى بىزنىڭ كىبى كوز ايله توگلدر.

(۷) (مُكَلِّمٌ) سۈيلەگوچى ديمكىدر. الله تعالى سۈيلە-
گوچيدىر. قرآندە يازلمش سوزلر هر قايسى الله
تعالى نڭ سوزلرىدۇر. سۈيلەوى بىزنىڭ كىبى آغز وتل
ايله، طاوش وجرفلر ايله توگلدر.

(۸) (فَاسِرٌ) كۈچى يىتكوچى ديمكىدر. الله تعالى نڭ هر
نەرسەگە كۈچى يىتەدر. هر نى تەسە، شونى بولدىرادر.

كۈچى بىزنىڭ كىبى اعضاءلر وقۇراللر ايله توگلدر.
(۹) (خَالِقٌ) بولدىرغوچى وياراتقوچى ديمكىدر. عالمدە هر

بر نەرسەنى بار قىلغوچى و بولدىرغوچى الله تعالىدۇر.
(۱۰) (مُخْتَارٌ) اخْتِيَارلى ديمكىدر. الله تعالى هر بر قىلغان

اشىنى لوز اخْتِيَارى ايله تەب قىلاهر. هر بر اشندە
قىلسەدە، قىلماسەدە، كَامِل اخْتِيَارلىدۇر.

(۱۱) (رَزَاقٌ) طوبدىرغوچى ديمكىدر. هر بر كىشىگە

وحيوانلرغە رزق بىرگوچى الله تعالى در. چۈنكى پىر
پۈزىندە بولغان ھەر بىر جان ايپەسى الله تعالى نىڭ قَدَرى
ايىلە اوسكان رِزق و نِعْمَتلىرىنى آشاب طويۇب
طۇر مَقْدِرلىر.

(۱۲) (رَبُّ) تَرَبِيَّه قىلغۇچى و خواجه بولغۇچى دىيىكىر .
بارچە عالمگە رَحْمَت قىلۇب تَرَبِيَّه قىلغۇچى و بۇ تۇن
عَالَمَنىڭ خواجهسى الله تعالى در .

(۱۳) (عَدْلُ) طوغرىلىق قىلغۇچى دىيىكىر . الله تعالى ھەر
بىر اشىنى ھەر بىر ھكۈمنى طوغرىلىق و عَدْلُك ايلە
قىلغۇچىدۇر ، ھېچ بىر كىشىگە جَبْر و ظَلَم قىلىپىدۇر .
آخىرئەدە ايزگى بىئەلەرنى جَنَّت نِعْمَتلىرى ايلە ھَرْمَت
قىلاچقىر ، ايمانسىز و گناھلى بىئەلەرنى جَهَنَّم عَدَابى
ايلە عذاب قىلاچقىر : اۇشبو اشلىرنىڭ ھەر قايسى ھَقْلُ
و طوغرىلىق ايلە بولاچقىر .

(۱۴) (عَفْوُ) عفو قىلغۇچى دىيىكىر . الله تعالى كۆپ
كشىلرنىڭ گناھلىرىنى عَفْو ايتەچكىر . تَوْبَه قىلغان
كشىلرنىڭ گناھلىرىنى عَفْو ايتۇدە ، ھېچ تَوْبَه قىلماغان
كشىلرنىڭ گناھلىرىنى عَفْو ايتۇدە ، الله تعالى نىڭ اوز
اِحْتِيَار نەدەدر .

(۱۵) (مُجِيبٌ) دُعَا لِرَنِي قَبُول ايتكوجي ديمكدر ، الله تعالى
 اخلاص ايله سؤرالغان مَعْقُول دُعَا لِرَنِي قَبُول ايتهدر:
 اوزينك رَحْمَتِي ايله قايسى كشيلىرنك سؤراغان
 حاجتلىرىنى بيرهدر.

الله تعالى هر بر عَيْب و كيمچيلىكلردن بيك پاك و منزهدر.
 آنك ذاتندهده. صفتلرنددهه و قياغان اشلرنددهه هيچ بر
 كيمچيلىك يوقدر.

اول الله تعالى نك مخلوقاتقه هيچ بر جهتدن او خشاشلى
 يوقدر. آنى هيچ بر نهرسه كه او خشاتمق مُمكِن تو گلدر.
 الله تعالى كهودهلى ذات تو گلدر. آنك بر رهوش و صورتى
 يوقدر. هيچ بر اورندهه و هيچ بر طرفدهه تو گلدر. شوبله
 ايسهدهه، باردرد. آنك صفتلرينك كيفيتلىرى بز كه معلوم
 تو گلدر. و دَخِي الله تعالى ده اشاو، اچو، آرو، يوقلاو كى
 اشلرده يوقدر. الله تعالى اوزى هيچ بر ذاتدن طوغمامشدر.
 و آندندهه هيچ بر ذات طوغمامشدر.

الله تعالى نى بلك فرضى؟ آنك ذاتىنى بلك مكنى؟ آنى نى ايله بلههز؟ آنك مشهور صفتلى
 نيلرهه؟ (موجود) نه ديمكدر؟ ،الى آخر" (مجبب) نه ديمكدر؟ الله تعالى نك مخلوقاتقه او خشاشلى
 يوقى؟ كهوده ليمى؟ رهوش و صورتى بارى؟ بر اورندهه يا بر طرفندهه؟ الله تعالى نك مفعلىرىنك
 كهيفيتلىرى بز كه معلومى؟ الله تعالى ده اشاو، اچو، آرو، يوقلاو، كى اشلر بارى؟ بر هر
 ذاتدن طوغمامشى؟ آندن بر ذات طوغمامشى؟

﴿ فرشته لار ﴾

الله تعالى نك فرشته لرى باردى؛ آنلر هر قايسى الله تعالى نك بيك اطاعتلى قوللر يدرلر، دائما الله تعالى گه عبادت قىلۇب وبۇ يۇرلغان خىدمتلىرىنى ادا قىلۇب طۇرۇمقده درلر، هيچ گناه اشلىرىنى قىلماسلر. آنلرده بىزنىڭ كىبى آشاو، اچو، يوقلاو كىبى اشلىرى يوقدر، ايرلك و خاتونلوقده يوقدر. آنلر بىزنىڭ كىبى گەودەلى تو گللىدر. عادتدە كىشى كوزىنە كورنمىسلىرى. (جبرائىل، مىكائىل، عزرائىل، واسرافىل) اسمىلىرى مشهور فرشته لردى.

فرشته لرى كىلدر؟ آنلر نى قىلورلر؟ گناه قىلورلرمى؟ آنلرده آشاو، اچو، يوقلاو، ايرلك و خاتونلوق بىرى؟ آنلرده بىزنىڭ كىبى گەودەلىمى؟ عادتدە كىشى كوزىنە كورنورلرمى؟ مشهورلرىنى اسمىلىرىمى؟

﴿ پىغمبەر لار ﴾

بىندە لرى گە دىن حۇكىملىرىنى اۇ يىرە تىك اۇ چۇن الله تعالى بيك كۆب كىشىلىرىنى پىغمبەر قىلمىشدر. اول پىغمبەر لرى هر قايسى آدمىدرلر. آنلر ياش و قىلرندەدە بيك عقللى و بيك زىرەك و هم بيك طوغرى و ايز گى طابىعتلى بولمىشدر، الوغ بولغاندىن صوڭك الله تعالى آنلرنى پىغمبەر قىلمىشدر. يعنى جبرائىل اسملى فرشته ارقلى آنلرغە اوزىنىڭ حۇكىملىرىنى

يېبەرۈپ شول ھىكمىلەر بويىنچە بىندەلەرنى ھەق دىنىگە واپاز گى
 ھىملەرگە اۋندەرگە بۇ يۇرمىشلار؛ شوندىن سوڭدا اول پىغمبەرلەر
 اللە تەالى نىڭ اَمرى بويىنچە كىشىلەر نى ھەق دىنىگە واپاز گى
 ھىملەرگە اۋندەمىشلردىر.

حَضْرَتِ آدَمَ زَمَانَدِن بىرلى دىياغە بىك كىوب
 پىغمبەرلەر كىلۇب كىتىمىشلار؛ ھىسابى بىزلىرگە مەلۇم توڭلدىر.
 قرآندە اۋشبو (۲۵) پىغمبەرنىڭ اسملىرى مەكۇردىر:
 آدَمَ، اِدْرِيسَ، نُوحَ، هُوْدَ، صَالِحَ، لُوطَ، اِبْرَاهِيْمَ، اِسْمَاعِيْلَ،
 اِسْحَاقَ، يَعْقُوْبَ، يُوْسُفَ، اَيُّوبَ شُعَيْبَ، مُوسَى، هَارُونَ،
 دَاوُدَ، سَلِيْمَانَ، يُوْنُسَ، اِلْيَاسَ، اَلْيَسَعَ، ذُو الْكِفْلِ، زَكَرِيَّا،
 يَحْيَى، عِيسَى، وَحَمَّهَ (عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ).

ودھى (عزىر، لقمان، ذوالقرنين) ھىزرتلر بىنڭ اسملىرى دە
 قرآندە مەكۇردىر. لىكىن آنلرنىڭ پىغمبەر بولۇچىلىقلار
 آچق مەلۇم توڭلدىر.

ودھى (شىيخ، يوشەخ، خىزىر، بىشەر، دانىيال، اشموئىل،
 اشعيا، ارميا) اسملى پىغمبەرلەر ھىدىتلىردە بىيان قىلىنمىشلردىر.
 اياڭ اۋلگى پىغمبەر آدەم ئالىھى السلامدىر، اياڭ سوڭقى پىغمبەر

Handwritten text at the bottom of the page, likely a signature or additional notes.

محمد عليه السلامدر . محمد عليه السلام آخِرِ زَمَانِ پيغمبر يدُر .
 آنَدِن صوڭ دنيَاغِه هِيچ پيغمبر كِيله چك تو گلدر . آنڭ
 دينى يعنى (اسلام) دينى قيامت كُونِينِه قدر هِيچ اوز گره چك
 تو گلدر . مُحَمَّدٌ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِيَزَنُكْ پيغمبر مَزْدُر . بِيَزَهْرُ قَايُومُز
 آنڭ اَمْتَنْدُنْمِز .

بندەلرگه دين حكملرينى كملر اؤيرهتمشدر؟ پيغمبرلر آدميلرمى ؟ آتلر نهئدى كشيلىر ؟
 الله تعالى آنلرنى نى رموشچه پيغمبر قيلمشدر ؟ پيغمبرلر بندەلرنى حق دينگه وايگى عمللرگه
 اؤندەمشلرمى ؟ حضرت آدم زماندن بيرلى دنيَاغِه نيچه پيغمبر كيلمشدر ؟ نيچه پيغمبرنڭ اسمى
 قرآندە مذكوردر ؟ هملر ؟ پيغمبرلكرى آچق معلوم بولماغان كشيلىر كملر ؟ حدېث كتابلرندە
 مذكور بولغان پيغمبرلر كملر ؟ ايڭ الگى پيغمبر كملر ؟ ايڭ صوڭفى پيغمبر كمدر ؟ آندن
 صوڭ پنه بر پيغمبر هيله چكى ؟ قيامتكه قدر اسلام دينى اوز گره چكى ؟ بزنڭ پيغمبر مَزْدُر ؟
 بَر كَمْنڭ اَمْتَنْدُنْمِز ؟

﴿ كِتَابَلَر . ﴾

الله تعالى دين و شَرِيْعَتْ حكملرينى بيان قىلۇب
 پيغمبرلرينه (۱۰۴) يۈزدە دورت كِتَاب ايندرمشدر :
 پيغمبرلر شول كِتَابلردەغى حُكْمَلَر ايله قَوْمَلَر ينى ايمانغِه
 وايزگى همللرگه اؤندەمشلردر . اوشبو كِتَابلردن آدم عليه
 السلامگه (۱۰) كَلْفَدْ ، شَيْثُ عَلَيْهِ السَّلَامُگه (۵۰) كَلْفَدْ ،
 اِدْرِيسُ عَلَيْهِ السَّلَامُگه (۳۰) كَلْفَدْ ، اِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلَامُگه
 (۱۰) كَلْفَدْ كېلشدر . وَدَّخِي مُوسَى السَّلَامُگه (تَوْرَات) اسملى

کتاب، داود عَلَيْهِ السَّلَامُ گه (زَبُور) اسْمِی کِتَاب،
 عِيسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ گه (انجیل) اسْمِی کِتَاب و پیغمبر مرز محمد
 عَلَيْهِ السَّلَامُ گه (قُرْآن) اسْمِی کِتَاب کیلمشدر. ایك صوڭ
 کیلگان کِتَاب (قُرْآن) در. اول قرآن او لگی کتابلرنڭ
 قایسی حکم لرینی مَنسُوخ قیلیمشدر، یَعْنِی آخِرِ زَمَان
 خَلْقِیْنِڭ طَبِیْعَتِیْنِه مَوافِق رِهوشده ایتوب اوز گهرتمشدر.
 قرآن اچنده آدم بالالرینڭ دنیالری او چوندده، آخِر قَلری
 او چوند کیره کلی بولغان حکم لری باردر.

الله تعالی پیغمبر لرینه نیچه کِتَاب ایندرمشدر؟ اول کِتَابده فی حکم لری پیغمبر لری، نی
 قیلیمشدر؟ آدم علیه السَّلَامُ گه نیچه کاغد کیلمشدر؟ شیث علیه السَّلَامُ گه نیچه کاغد کیلمشدر؟
 ادریس علیه السَّلَامُ گه نیچه کاغد کیلمشدر؟ ابراهیم علیه السَّلَامُ گه نیچه کاغد کیلمشدر؟ موسی
 علیه السَّلَامُ گه نی اسْمِی کِتَاب کیلمشدر؟ داود علیه السَّلَامُ گه نی اسْمِی کِتَاب کیلمشدر؟ عِيسَى
 علیه السَّلَامُ گه نی اسْمِی کِتَاب کیلمشدر؟ محمد علیه السَّلَامُ گه نی اسْمِی کِتَاب کیلمشدر؟
 ایك صوڭ کیلگان کِتَاب بونلرنڭ قایوسیدر؟ قرآن او لده کیلگان کتابلرنڭ قایسی
 حکم لرینی نی قیلیمشدر؟ قرآنده نیندی حکم لری باردر؟

تَقْدِیر

(تَقْدِیر) بولماسدن بۇرۇن بولاچق نهرسه نڭ
 بولووینی تعیین قیلوب قویو دیمکدر. دنیاده بولاچق
 نهرسه وقیلناچق اشلرنڭ هر قایوسی اللهُ تعالی گه بولماسدن
 بۇرۇن معلومدر. اللهُ تعالی هر بر نهرسه فی و هر بر اشنی

بولماسدن بۇرۇن اوزىنه معلوم بولغان ره وشچه تقدیر
 قیلۇب قويىشىدۇر. دنیاده بولغان نەرسەلرنىڭ ھەر قايسى
 الله تعالى نىڭ تقدیری بويىنچە بولادۇر. ودخى ھەر بىر بولغان
 نەرسە الله تعالى نىڭ خَلْق قیلووی وبولدىر ووی ایله بار
 بولادۇر. بندەلر ھەر بىر قیلغان فعللرینی اوز اختیارلری
 ایله كَسْب قیلسەلر دە ، آنلرغە قُوْت بیروچی الله تعالى در.

تقدیر نە دیکسۇر؟ دنیاده بولغان نەرسەلر كىمنىڭ تقدیری بويىنچە بار بولالار؟ بولماسدن بۇرۇن
 بولاق نەرسە كىمگە معلومسۇر؟ بندە فعلنى كىم اختیارى ایله كسب قىلادۇر؟ بندەگە قُوْت بیروچی كىمسۇر؟

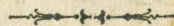
﴿ آخِرِ زَمَانٍ وَقِيَامَتٍ ﴾

بو دنیا و بو دنیاده بولغان نەرسەلر: كشىلر. حیوانلر
 وباشقه نەرسەلر ھەر قايسى فانیدرلر، یعنی بته چكدرلر.
 بر زمان اوشبو دنیاده بولغان آدملر و حیوانلر اولۇب
 و دنیا نەرسەلرینىڭ ھەر برسى ھلاك بولۇب بته چكدر.
 بوزمانعە (آخِرِ زَمَانٍ) دییلۇر. آخِرِ زَمَانِڭ قای وقت بولاچغى
 الله تعالى دن باشقه ھېچ كىمگە معلوم توگلدۇر.

دنیا مخلوقاتى (*) خراب و ھلاك بولۇب بتكاندن صوڭ
 الله تعالى خَلْق لرنى ینە یا شغادن تر گزە چكدر. چرگان و طارالغان

(*) (مخلوقات) الله تعالى نىڭ ياراتقان وبولدىغان نەرسەلرى دېيىكىدۇر.

تەنلەرنىڭ ھەر قايسى جىيىلۇب ئۇيۇشۇپ تىرك ۋەقتىدە غى
 ھاللار يەنە كىلەچكىلەر. قىرلارنىڭ ئۇستلىرى يارلۇب
 آچىلغاندىن سوڭ ھەر كىشىنىڭ جانى ئوز گەۋدەسىنى ئاۋب
 كىرەچكىلەر. شۇندىن سوڭ ھەر بىر كىشى گۇيا يۇقۇدىن
 اويانغان زەۋشە تىرلۇب قىرلاردىن چىغۇب مۇشۇ مۇداپىئە
 جىيىلاچقىلەر. مۇشۇدە اللە تەلىنىڭ فرىشتەلىرى بىندەلەرنىڭ
 دىيادە قىلغان ئەمەللىرىنى ئەدەللىك (مىزانى) ايله حساب ۋە تىفتىش
 قىلۇب ئەمەللىرىنى كۆرە آجرو جىزىلەرنى تەيىن قىلاچقىلەر:
 ايمانسىز كىشىلەر ھەر قايسى جەننەتكە تۇشەچكىلەر. ايمانلى
 كىشىلەرنىڭ گناھسىزلىرى ۋە گناھلىرى غۇ ايتىلگەنلىرى جەننەتكە
 كىرەچكىلەر. گناھلىرى غۇ ايتىلمەگەن مۇمىنلەر جەننەتكە
 تۇشۇپ گناھلىرى قەدەرچە عذاب قىلىناچقىلەر. ئەدەبلىرى
 تەم بولغاچ، آخىردە جەننەتتىن چىغۇب، آنلار دە جەننەتكە
 كىرەچكىلەر: ايمانسىز كىشىلەر جەننەتتە ۋە ايمانلى كىشىلەر
 جەننەتتە مەشگى قالاچقىلەر. جەننەتتە قالغان كىشىلەردە، جەننەتتە
 قالغان كىشىلەردە، ھىچ اولمىچى مەشگى تىرك بولاچقىلەر.

بودىيا بىر زىمان تەپكەمى ؟ ياكە شۇل كۆيىنچە ھىمان ئۇزاقچىمى ؟ دىيا بىتكان زىمانغە
 نى دىيۇر ؟ آخىر زىماندە دىيا ھىلاك بولغاندىن سوڭ خىلقلار يەنە تىرلەپكەرمى ؟ تىرلەگەندىن سوڭ قاي
 بىرگە جىيىلاچقىلەر ؟ مۇشۇدە فرىشتەلەر نى قىلاچقىلەر ؟ ايمانسىز كىشىلەر قاي توشەچكىلەر ؟ ايمانلى
 كىشىلەر قاي كىرەچكىلەر ؟ جەننەتكە توشكان گناھلى مۇمىنلەر آندىن چىغاچقىلەرمى ؟ جەننەتتە ۋە جەننەتتە
 قالغان كىشىلەر اولەپكەرمى ؟

﴿ جَنَّتْ وَ جَهَنَّمَ ﴾

جَنَّتْ - اۇجماق يۇرطيدر كه زينتلى سرايلر ويمشلى
 باقچهلر ايله طوليدر . هر بيرنده طاتلى صولى يلغالر و شرِبتلى
 چيشمهلر آغۇب طۇرمقده درلر ، آندە حاضرلەنمىش حرمت
 و نعمتلرنى بيان قىلۇب بترو هيچ مۇمكىن توگلدر . آندە
 كرگان ايزگى كشىلر دنياده هيچ كىمنىڭ كوزى كورمه گان
 وقۇلاغى ايشتمه گان لذتلى نعمت لر ايله حرمت
 قىلناچقلردر .

جَنَّتْ مە شگىلك يۇرطيدر . آندە كرگان كشىلر هيچ
 اولەچك توگلدر . هر برسى قاينغۇ ، حسرت ، آورو ،
 صزلار ، او شغايىزلق و كو شگىسزلك كىبى حاللردن دائىما
 آمىن بولاچقلردر .
 جەننەكە كرگان كشىلر بر زماندە اللە تعالى نىڭ نورىنى دە
 كورەچكلردر .

جەننم - تەمۇغ يۇرطيدر . آندە كرگان كشىلر اوت ايله
 و باشقە عذابلر ايله عذاب قىلناچقلردر . دنياده وقتدە
 ثوابلى اشلرنى دە كوپ قىلغان آزرارق گناھلى بندەلر تەمۇغدە
 يىشك عذابلر ايله گنە عذاب قىلناچقلردر . كشىگە و حيوانلرغە
 جبر و ظلم ايتكان الوغ گناھلى بندەلر تەمۇغدە بىك الوغ
 جزالر ايله عذاب قىلناچقلردر .

جنت تىندى يورطىر؟ آندە نىلر باردى؟ آندە كرگان كشىلر نىندى نىمىتلر ايله حرمت
 ئىلتاچقىر؟ آندە كرگان كشىلر برونىت اولەچكىرمى ؟ جنتدە ئايغو، آورو و اوڭغايىزلوق
 كىي اشلار بولاچقى ؟ جىنگە كرگان كشىلر كم نورىنى كورەچكىر ؟ جەنم نىندى يورطىر؟
 كاكلىرى آرزاق بولغان كشىنگىڭىزدا نىچك بولاچق ؟ كشىگە جبر و ظلم ئىلغان كشىنگىڭ
 عقابى نىنگ بولاچقى ؟ ياكە بىك فانى بولاچقى ؟

﴿ محمد عليه الصلاة والسلام ﴾

بىزنىڭ پىغمبىر مۇ محمدٌ عليه السلامدۇر. اسلام دىنىنىڭ حكلىرىنى الله
 تىئالى جىبرائىل اسمى فرىشتە آرقلى، محمدٌ عليه السلام گە ايندىردى.
 محمدٌ عليه السلام اول حكلىرىنى اوزىنىڭ صحابەلىرىنە يىغنى ايىڭ اوڭلى
 شاگردلىرىنە اۇيرەتدى. صحابەلەردە اوزلىرىنىڭ بالالىرىنە وبالالىرىنىڭ
 بالالىرىنە اۇيرەتدىلەر. شول رەوشچە اسلام دىنىنىڭ حكلىرى هىچ
 اوزگەرمىچى بىزنىڭ زامانغە قىدر ايرىشدى. ھىم شول رەوشچە هىچ
 اوزگەرمىچى قىامت كۈنىنە قىدر باراچقىدۇر.

پىغمبىر مۇ محمدٌ عليه السلام عربىستان دىگان يىردە (*) مەكە شەھرىدە
 دىنياغە كىلەشكەن (**). آتاسى عرب خلقىنىڭ قىرىش اسمى قىبىلە سىندن عبدُالله
 اسمى، باباسى عبدالمطلب اسمى، آنىڭ آتاسى ھاشىم اسمى كشىلردۇر.
 آتاسى (آمنە) اسمى خاتۇندۇر.

پىغمبىر مۇ محمدٌ عليه السلام طوغانچى آتاسى سفىردە وفات بولمىش ايدى.
 ۶ نچى ياشىنە يىتكەندە آتاسى آمنەدە وفات بولغاچ، ۱۰ يىتىم بۇلۇپ
 باباسى عبدالمطلب تىرىيەسەندە قالماش ايدى. باباسى وفات بولغاچ
 آتاسىنىڭ آغاسى ابوطالب تىرىيەسەندە قالدى، ۲۵ نچى ياشىنە يىتىكەچ
 خدىجە اسمى بىر باي خاتۇننى آلۇپ اۇيلەنمىشكەن.

(*) مەكە شەھرى بىزنىڭ بويىرىنىڭ قىبلە طرفىدە يىر يۈزىنىڭ آرىيا اسمى كىسەگىنىڭ
 عربىستان اسمى طوتاش آتاوندۇر.
 (**)(۵۷۰) نچى تارىخ مىلادىدە، ۲۷ نچى آپرىلدە تارىخ ھىجرىدىن (۵۳) يىل اۋلە (۱۲)
 نچى رىبىع الاۋلدە دوشنبە كۈنىگە قارىشى .

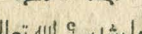
بىزنىڭ پېغمبىر مۇھىمىمۇ؟ ئىسلام دىنىنىڭ ھىكمىلىرىنى ئاللا تەئالى ئاۋلا كىمگە ايندىرىمىشۇر؟ نى اسىملى
فەرشتە ئارقىلىق؟ پېغمبىر ئول ھىكمىلىرىنى كىملىرىگە ئاۋىرەتمىشۇر؟ صحابىلەر كىملىرىگە ئاۋىرەتمىشۇر؟ ئىسلام
ھىكمىلىرى بولۇپ زىمانغە قىدر ئوزگەرمىچىلىرىنى ئايرىشمىشىمۇ؟ ھىم ئوزگەرمىچىلىرىنى قاي زىمانغە قىدر باراچۇق؟

پېغمبىر مۇھىمىمۇ ئىسلام قىبلىسى شىھرىدە دىنياغە كىلىمىشۇر؟ قاي يىردە وقايسى شىھرىدە تۇرىمىشۇر؟
مۇھىمىمۇ ئىسلامنىڭ ئاتاسى نى اسىملىدىر؟ ئانىنىڭ ئاتاسى نى اسىملىدىر؟ ئانىنىڭ ئاتاسى نى اسىملىدىر؟
ئاسى نى اسىملىدىر؟ پېغمبىر مۇھىمىمۇ تۇرغان زىماندە ئاتاسى سىلامتىمىلىرىنى ئايدى؟ ئاسىدىن نىچىلىرىنى
باشىندە يىتىم بولۇپ قالىدى؟ ۸ نىچىلىرى باشىندە قىدر ئانى كىم تىرىيە قىلىدى؟ باباسى عبدالمطلب
وفات بولغاچ كىم تىرىيەسىندە قالىدى؟ نىچىلىرىنى يەشىندە ئاۋىلەندى؟ خانۇنى نى اسىملى كىشىلىرى؟

قىرقىنچىلىرى باشىندە يىتىملىرىنى ئاللا تەئالى جىبرائىل اسىملى فەرشتە ئارقىلىق ئانى
پېغمبىر قىلىمىشۇر. يەنى ئاشۇ دىنىداغىلى كىشىلىرىنى مۇسلىمان بولۇرغە ئاۋىندەرىگە
بۇيۇرمىشۇر. مۇھىمىمۇ ئىسلام مۇھىمىمۇ خىلقلىرىنى مۇسلىمان بولۇرغە ئاۋىندى
باشلاغاچ بىر نىچىلىرى يۇز كىشىلىرى ئايمان كىتىرۇپ ئىسلام دىنىنى قىبۇل ئايتىدىلىرى.
باشقىلىرى ھىر بىرسى دىشمان بولۇپ مۇھىمىمۇ ئىسلام تۇرلى جىبرو جىفالر
قىلۇرغە تۇرىدىلىرى. ھىتى بىر نىچىلىرى مۇرتبە ئوتۇرمىكچىلىرى دە بولدىلىرى.
ئاللا تەئالى مۇھىمىمۇ ئىسلامنى دىشمانلىرىنىڭ يامانلىغىدىن ساقلادى. مۇھىمىمۇ
كافىرلىرى ئاشۇ ئارتق زىرر وزىيان قىلا ئالمادىلىرى.

ئاخىردە مۇھىمىمۇ (۱۳) يىل پېغمبىر بولۇپ تۇرغاندىن سوڭ ئاللا تەئالى نىڭ
رخىستى بولۇپ نىچىلىرى مەدىنە شىھرىنى كۆچدى. چۇنىكى ئول زىماندە مەدىنە خىلقى
ئىسلام دىنىنى بىك مۇھىمىمۇ قىلمىش بىر نىچىلىرى مۇھىمىمۇ كىشىلىرى مۇسلىمان بولمىش
ئايدىلىرى. پېغمبىر مۇھىمىمۇ ئىسلام مەدىنەگە كۆچكەندىن سوڭ ئىسلام
دىنى بىك قۇت تابدى. مەدىنەگە ياقىن شىھەر و ئول كىشىلىرىنىڭ كۆبىسى
گىرۇه گىرۇه بولۇپ جىيىلىشۇپ كىلۇپ مۇسلىمان بولا باشلايدىلىرى.

مۇھىمىمۇ ئىسلام نىچىلىرى باشىندە پېغمبىر ئولمىشۇر؟ ئاللا تەئالى ئاشۇ خىلقلىرىنى نىگە ئاۋىندەرىگە بۇيۇرمىشۇر؟
پېغمبىر بولغاچ مۇھىمىمۇ نىچىلىرى يىل تۇرمىشۇر؟ مۇھىمىمۇ قىدر نى قىدر كىشىلىرى ئايمان كىتىرۇپ مۇسلىمان
بولمىشۇر؟ ئايمان كىتىرمەگەن كىشىلىرى ئاشۇ نىلەر قىلمىشۇر؟ ئاشۇ ئارتق زىرر قىلا ئالمىشۇرمى؟
مۇھىمىمۇ ۱۳ يىل پېغمبىر بولۇپ تۇرغاندىن سوڭ پېغمبىر مۇھىمىمۇ ئاللا تەئالى نىڭ رىخىستى بولۇپ نىچىلىرى قايىسى شىھەرگە
كۆچمىشۇر؟ نى ئاۋچۇن مەدىنە شىھرىنى كۆچمەقۇل بولمىشۇر؟ مۇھىمىمۇ ئىسلام مەدىنەگە كۆچكەندىن
سوڭ ئىسلام دىنىنىڭ ھالى نىچىلىرى بولدى؟ مەدىنە اطرافىدەغى خىلق ئىسلام دىنىنى قىبۇل ئايتىدىلىرىمۇ؟

مۇسلىمانلىرىغە مۇھىمىمۇ خىلقى ئاۋلە بىك دىشمان بولدىلىرى. مۇسلىمانلىرى قىرۇپ
تىرمەك ئاۋچۇن بىر نىچىلىرى مۇرتبە مەدىنە طرفىندە كۆب عىسكەر ئايلە سوغىشقى

كىلدېلەر. الله تعالى مسلمانلارغە ياردەم ايتدى. ھەر صوغشەدە مسلمانلار جىڭتۇب دشمانلىرىنى قودىلەر. آخردە مەدېنەگە كوچكاندىن صوڭ ۸ نچى يىلدە محمد عليە السلام اون ايكي مڭ قىر مسلمان عسكەر ايله مەككە طرفىنە باردى. مەككە خلقى قارشى تۇرا آلماسلىقلىرىنى بىلدىلەر. ھىچ قارشى تۇرمىچى ھەر قايسى اۇيلىرىنە قاچدىلەر. (۲۰) نچى رمضاندا مسلمانلار سەلتەنت ايله مەككە مۇكرەمە شەرىنە كىردىلەر. آخردە مەككە خلقى ھەر قايسى اوز اختىارلىرى ايله مسلمان بولدىلەر. شول زاماندىن بىرلى مەككە مۇكرەمە شەرى مسلمانلار تولدەدر. حج عمللىرى قىلنا تۇرغان ايزگى و مبارك شەردر. قېلەمز مبارك (كەبە) يۇرطى دە شول شەردەر.

مەدېنەگە كوچكاندىن صوڭ (۱۰) نچى يىلدە محمد عليە السلام طوقسان مڭ قىر مسلمان ايله مەككە بارۇب الوغ سەلتەنت ايله حج قىلدى. شول يىلدىن صوڭ پىغمبەرمزگە مەككە مۇكرەمەنى كورو نصيب بولمادى.

پىغمبەرمز مەدېنەگە كوچكاج مەككە خلقى مسلمانلارغە دوست بولدىلمى؟ صوغشۇر اوچون عسكەر بولۇب جىيىلۇب مەدېنەگە كىلدىلمى؟ مسلمانلارنى جىگە آلدىلمى؟ آخردە مسلمانلار مەككە خلقىنى جىگەدىلمى؟ مەككە شەرىنى مەدېنەدە نىچە يىل تۇرغاندىن صوڭ جىڭتۇب آلدىلەر؟ جىڭكاج مسلمان بولدىلمى؟ مەككە شەرى شول زاماندىن بىرلى كىلەر تولدەدر. نىندى شەردر؟ آندە ناسلى بىر مبارك يورطبار؟ مەدېنە كوچكاندىن صوڭ اون يىل اوتكاج محمد عليە السلام نىچە مڭ كىشى ايله مەككە حجفە باردى؟ شول يىلدىن صوڭ ايكىنچى مرتبە مەككەگە بارا آلدىمى؟

مەدېنەدە اون يىل تۇرغاندىن صوڭ (۶۳) نچى ياشىندا پىغمبەرمز محمد عليە السلام دنيادىن كىتدى (*). قېر شەرىفى مەدېنە منورە شەرىنگ اور تالغىدىن (رۇضە مۇطەرە) مسجىدى اچىندەدر. پىغمبەرمز محمد عليە السلام بىك كامل الوغ بىر كىشى بولمىشدر. اول طوغان كىچدە دنيادە بىر نىچە تۇرلى عجىب اشلىر واقع بولمىش وبالا وقتندەدە تۇرلى عجىب حاللىرى كورنمىشدر.

پىغمبەرمز بولغانچى قىر يىل مەككەدە عادىتى كىشىلەر كىبى عمر اوتكەرمىش لىكن ھەر خصوصەدە بىك ايزگى و ياخشى طبيعتلى بولمىش. ھەر كىم قارىشىدە ايك خلقلى و اشانچلى كىشى سانالمىش. ياش وقتندە اوق

(*) تاريخ ميلادىنگ (۶۳۱) نچى يىلدە ۸ نچى ايووندا وتارىخ ھجرىنگ (۱۱) نچى يىلدە ۱۲ نچى ربيع الاول دوشنبە كۇن اۋىلە وقتندە،

كافر لرنىڭ دىنلارنىڭ بۇزۇقلىغىنى آشلامش پۇتلىرىنى ھېچ تابناماش
 و عمر نده ھېچ بر خصوصده و ھېچ بروقتده عيب و كيملك اش قيلمامش .
 پيغمبر بولغاندىن سوڭده الله تعالى آنك اۇچۇن معجزه لرنى يعنى عادتده
 بولمى طۇرغان عجيب اشارنى بىك كوب كورسە تمش . شول سببىدىن
 آنك حق پيغمبر بولوچىلغندە ھېچ كمنك شك و شبه سى قالاماش .
 تاريخ انبيا كتابلار نده معجزه لرنىڭ كوبسى بيان قىلىنمشلر .

محمد عليه السلام مدينه نىچە يل طۇرغاچ وفات بولدى ؟ نىچە باشندە ابدى ؟ قبر شريفى
 قايدە ؟ محمد عليه السلام نىندى كشى بولش ؟

صحابه لار

پيغمبر م محمد عليه السلام نى صاغ سلامت وقتندە كورۇب مشلمان
 بولغان كشىلر (صحابه) دىيۇب آتالۇرلر . صحابه لرنىڭ بارىسى (۱۱۴) مك
 قدر كشى بولمشلر در . آنلر هر قايسى بىك ياخشى و ايزگى كشىلر در .
 پيغمبر م نىڭ مجلسندە بولۇپ بۇدن لك مشلمان بولولرى سببلى ھم بىرگە
 اسلام دىنىنىڭ ايرشووينا سبب بولولرى سببلى صحابه لرنىڭ هر قايسىنى
 بىرگە دوست و ياقن كورمك تيشلىدلر . صحابه لرنىڭ ايڭ الوغلىرى
 محمد عليه السلام نىڭ ياقن دوستلرنىڭ : (أَبُو بَكْرٍ، عُمَرُ، عُثْمَانُ، عَلِيٌّ،)
 اسملى كيمسە لدر . (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ) بو كيمسە لر پيغمبر م محمد عليه
 السلام گە هر خصوصده بىك كوب پاردملر ايتمشلر . دنيا دة اسلام
 دىنىنىڭ طارالووينا دە بو كشىلر كوب سبب بولمشلر . محمد عليه السلام
 (خديجه) اسملى خاتۇنى وفات بولغاندىن سوڭ حضرت ابوبكر نىڭ قزى حضرت
 (عائشە) نى آلمشدر . ودخى حفصه اسملى خاتۇنى حضرت مېرنىڭ قزىدر .
 (حضرت) عثمان محمد عليه السلام نىڭ (رَقِيَّة) (وَأُمُّ كَلثُومٍ) اسملى
 قزلىرىنى كيهو بولمشلر . حضرت علي فاطمه اسملى قزىنىڭ كيهو بولدى
 حضرت فاطمه دن حضرت علي نىڭ (حَسَن) (وَحَسِين) اسملى ايكى اوغلى
 طوغمشلر كە پيغمبر م محمد عليه السلام سلامت وقتندە بو ايكى
 بالانى اوز بالالرى كىبى ياقن كورمش ايدى . تمام .

صحابه لركىلر ؟ صحابه لرنىڭ بارىسى نىچە مك كشى بولغانلر ؟ آنلرنى بىر ياقن كورۇرگە تيشلىمى ؟
 صحابه لرنىڭ ايڭ الوغلىرى كىلر ؟ بو دورت صحابه پيغمبر م نىڭ كىلرى بولغانلر ؟